

Utbildningsutskottets betänkande

1981/82: 34

om anslag på tilläggsbudget III inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde, m. m. (prop. 1981/82: 125 bil. 5)

NIONDE HUVUDTITELN

Propositionen

I proposition 1981/82: 125 med förslag om tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1981/82 bilaga 5 (utbildningsdepartementet) har regeringen under punkterna 3. Bidrag till driften av gymnasieskolor, 4. Bidrag till driften av folkhögskolor m. m. och 5. Inredning och utrustning av lokaler vid högskoleenheterna m. m. (s. 12–24)

dels föreslagit riksdagen att

1. godkänna vad som i propositionen har förordats om möjlighet för kommun som saknar gymnasieskola att få anordna introduktionsprogram, yrkesintroduktion och gymnasial lärlingsutbildning,
2. godkänna vad som i propositionen har förordats om stimulansbidrag,
3. godkänna att en ny folkhögskola med statsbidrag får inrättas i Axevalla fr. o. m. budgetåret 1982/83,
4. bemyndiga regeringen att besluta om anskaffning av viss inredning och utrustning till lokaler vid högskoleenheterna m. m. inom de kostnadsramar som har förordats i propositionen,

dels berett riksdagen tillfälle att

5. ta del av vad som i propositionen har anförts beträffande särskilda möjligheter att anordna gren eller variant genom inbyggd utbildning.

Av de sålunda framlagda förslagen avser ett av förslagen om stimulansbidrag och förslaget om anskaffning av viss inredning och utrustning vid högskoleenheterna m. m. tilläggsbudget. Förslagen om stimulansbidrag och förslaget om viss inredning och utrustning behandlas i detta betänkande. Övriga förslag tar utskottet ställning till i annat sammanhang.

Utskottet

Enligt 9 kap. 5 § regeringsformen kan riksdagen för löpande budgetår på tilläggsbudget göra ny beräkning av statsinkomster samt ändra anslag och anvisa nya anslag.

Riksdagen har under innevarande riksmöte beslutat om stimulansbidrag till kommuner för utbildning inom industri och hantverk i gymnasieskolan budgetåret 1982/83 (prop. 1981/82: 100, UbU 1981/82: 18 och 30, rskr 1981/82: 252). En kommun får på visst villkor stimulansbidrag med 1 500 kr. för

varje elev som påbörjar utbildning inom industri och hantverk på intagningsplats som kommunen har tilldelats ur gymnasieskolans s. k. stora ram (studievägar som är direkt grundskolanknutna). Villkoret är att bidraget skall leda till en ökning av antalet ianspråktaga elevplatser på de aktuella studievägarna i förhållande till innevarande budgetår. Föredragande statsrådet föreslår nu i proposition 1981/82: 125 att stimulansbidrag för såväl innevarande budgetår som nästa budgetår skall kunna lämnas även för utbildningar inom den s. k. lilla ramen (studievägar som inte är direkt grundskolanknutna) under vissa förutsättningar. Till förutsättningarna hör att utbildningarna avser industri och hantverk. Bidrag bör lämnas för varje elev i sådan utbildning som omfattar minst tio veckor. Bidragets belopp bör bestämmas med hänsyn till utbildningens längd, varvid utgångspunkten bör vara 1500 kr. för utbildning som omfattar ett helt läsår. Såvitt gäller innevarande budgetår bör bidrag utgå endast för elever på sådana intagningsplatser som kommunen har anordnat genom beslut den 15 mars 1982 eller senare. Vad gäller nästa budgetår bör bidrag – utöver vad som redan gäller för gymnasieskolans stora ram – utgå för elever på sådana intagningsplatser som utgör tillskott i förhållande till kommunens organisation för utbildningar inom lilla ramen innevarande budgetår.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats om stimulansbidrag för budgetåret 1981/82, dvs. en utvidgad tillämpning av systemet med stimulansbidrag med utnyttjande av redan anvisade 4,5 milj. kr. för ändamålet för budgetåret 1981/82. För nästa budgetår bör bidrag utgå för elever på sådana intagningsplatser som utgör tillskott i förhållande till kommunens organisation för utbildningar inom lilla ramen innevarande budgetår.

Vad gäller medel till stimulansbidrag för budgetåret 1982/83 under anslaget Bidrag till driften av gymnasieskolor anför föredragande statsrådet följande: "För budgetåret 1982/83 beräknar jag ytterligare 2 milj. kr. utöver de medel jag har beräknat för detta ändamål i årets budgetproposition."

Eftersom den ökade medelsåtgången betingas av att reglerna för stimulansbidrag ändras jämfört med tidigare av riksdagen godkänt förslag för budgetåret 1982/83, borde förslag om ytterligare medel för stimulansbidrag för budgetåret 1982/83 läggas fram i proposition med förslag om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1982/83. Av praktiska skäl anser utskottet emellertid att riksdagen bör anvisa ifrågavarande medel redan nu. Utskottet föreslår därför att riksdagen till Bidrag till driften av gymnasieskolor för budgetåret 1982/83 anvisar ytterligare 2 000 000 kr. utöver vad riksdagen tidigare anvisat under förevarande anslag (prop. 1981/82: 100, UbU 1981/82: 18 och 23, rskr 1981/82: 252).

I proposition 1981/82: 125 föreslås vidare att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av viss inredning och utrustning till

lokaler vid högskoleenheterna m. m. inom de kostnadsramar som har förordats i propositionen. Bemyndigande begärs för att inredning och utrustning utan försening skall kunna anskaffas till permanenta lokaler för musiklärarutbildning i Örebro.

Utskottet anser att riksdagen bör lämna regeringen det begärda bemyndigandet.

Till förslagen i proposition 1981/82:125 om introduktionsprogram, yrkesintroduktion och gymnasial lärlingsutbildning utanför orter med gymnasieskola m. m., vilka anordningar kan komma i fråga först under budgetåret 1982/83, avser utskottet att ta ställning vid sin behandling av proposition 1981/82:157 om flexibel skolplanering. Regeringens förslag i sistnämnda proposition avser anordnande av utbildning utanför orter med gymnasieskola.

Förslaget i proposition 1981/82:125 att riksdagen skall godkänna att en ny folkhögskola med statsbidrag får inrättas i Axevalla fr. o. m. budgetåret 1982/83 har inte tilläggsbudgetkaraktär. Utskottet avser därför att behandla frågan om statsbidrag till denna folkhögskola i ett följande betänkande.

Det är för riksdagens arbete väsentligt att det i proposition om tilläggsbudget till statsbudgeten i princip endast medtages förslag som ryms inom regeringsformens definition av tilläggsbudget, dvs. förslag för det löpande budgetåret. För avsteg från denna princip måste starka skäl kunna åberopas. Utskottet föreslår att riksdagen med anledning av proposition 1981/82:125 som sin mening ger detta till känna för regeringen.

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen beträffande en utvidgad tillämpning av systemet med stimulansbidrag i gymnasieskolan godkänner vad som har förordats i proposition 1981/82:125,
2. att riksdagen till *Bidrag till driften av gymnasieskolor* för budgetåret 1982/83, utöver tidigare anvisat belopp,¹ anvisar ytterligare 2 000 000 kr.,
3. att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av viss inredning och utrustning till lokaler vid högskoleenheterna m. m. inom de kostnadsramar som har förordats i proposition 1981/82:125,
4. att riksdagen beträffande innehållet i proposition med förslag om tilläggsbudget till statsbudgeten för visst budgetår som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet har anförat.

Stockholm den 25 maj 1982

På utbildningsutskottets vägnar
STIG ALEMYR

¹ Jfr prop. 1981/82:100, UbU 1981/82:18 och 23, rskr 1981/82:252.

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Stig Alemyr (s), Christina Rogestam (c), Hans Nyhage (m), Bengt Wiklund (s), Jörgen Ullenhag (fp), Rune Rydén (m), Helge Hagberg (s), Lennart Bladh (s), Birgitta Rydle (m), Lena Hjelm-Wallén (s), Kerstin Göthberg (c), Karl-Erik Häll (s), Ylva Annerstedt (fp), Lars Svensson (s) och Sigvard Persson (c).